

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 ft. Félévre 5 " Negyedévre 2 " 50 kr. Egy hónapra 1 " Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, Kutasai Imre nyomdájában, a tanár Teleki K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj: 40 másolat 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Helyi hirdetések minden sorra 20 kr. Nyitási költségek valamint a nyitási költségek egyedül a kiadó iróháza vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadó iróháza, a lap szellemi részét tartozó költségeinek a szerkesztési iróháza eszámrendők. Nagyjutója Jóna-ház 1704. szám alatt

A mi meggyőződésünk.

Debreczen, mártius 23. I.

Van-e a szabadelvi pártnak meggyőződése? — kérdezi „Debreczen“ kolégánk s meg is felel rá rögtön, a mint már ez neki szokása, hogy „nincs“.

Van-e a függetlenségi pártnak meggyőződése? — kérdezhettünk mi is. — Van bizony, még pedig kettő is: az egyik 1848, personal unioval, dynasztikus hűséggel; a másik 1849, personal unio nélkül meg minden egyéb nélkül. Látható, hogy a mi feleletünk sokkal udvariasabb; mi duplán is megadjuk ellenfeleinknek azt, a mit ők simplán sem akarnak megadni nekünk.

A ki figyelemmel kíséri a függetlenségi párt utóbbi működését, igen világosan láthatja ennek a kettéle meggyőződésnek egymással való birkozását, melyek közül majd az egyik vágja földhöz a másikat, majd a másik amazit, amibár a nagy publikum előtt ennek az erómutatványi productionnak az a neve, hogy: „testvéri ölelkezés“ s be is vonatik az egész a párttaktika tisztesség fátylóval, hogy a bámészködő közönség ne lásson mindent a maga rideg meztelenségében.

Na de lát hajjuk meg tisztelt ellenfeleinknek a dupla meggyőződésnek ezt a gazdagságát. Mindaddig, míg az a szerencsétlenség nem éri őket (a mi pedig valószínűleg soha sem éri), hogy többségre jutva, ő felsége által miniszterium alkotására meghivassanak, ugy a hogy ellebghetnek a nagy ürességben. Politikai programunk tökéletesen elég odáig egy vörös toll a kalap mellett s az a negatív bölcsesség, hogy „nem kell közös ügy.“

Hajjuk tehát békében tisztelt ellenfeleinket, kiknek némelyike talán komolyan meg van győződve, hogy ezzel a négy szóval az ország minden baján segíthetni, hajjuk békében s szőlünk magunkról.

Nekünk valóban nincs ilyen meggyőződésünk, mely négy rövidke szóba foglalva csodákat mivelné az emberek képzeletében. Nekünk nincs semmi arcaumunk, semmi varázsszerűt Magyarországon beieinek véggyújtására. Mi nem hiszünk a kuruzsolók hókuszpokuszaiban, a kik ünnepléses szavakat mormolnak s azt hirdetik, hogy a pusztaszó elég. Mi nyg vagyunk meggyőződve, hogy hosszú, fáradságos munkára van szükség, míg a magyar nemzet teljesen fölülül abból az állapotból, melybe részint irigy és féltékeny szomszédok roszakarata, részint saját fainak hanyagsága döntötte.

Nekünk békére, nyugalomra s mindenekelőtt őszinte jó barátságra Ausz-

triával van szükségünk, hogy a magyar nemzet megerősödhesék. Örülünk, hogy a három század óta tartó versenységnek, melyben majd mi, majd meg de sokkal gyakrabban ők kerekedtek felül, vége szakadt. Örülünk, hogy végre föltaláltatt egy oly forma, melyben megélhetünk egymás mellett, a nélkül, hogy egymás ellen agyarkodnánk. E békés egyetértés fönnirtása, ápolása egyik legfőbb törekvésünk.

Minden szövetségnek természetében fekszik, hogy hol egyik, hol másik félnek kell valamit engednie a békés együttmaradás érdekében. Hogy Magyarországnak is kellett engedményeket tenni Ausztria számára, az természetes; de ez engedmények soha sem mentek, nem is fognak azon határig menni, melyen túl a magyar nemzet akár jelen állami önállását bénítja meg, akár jövő kifejlésének útját vágna.

A fusióval a volt balközép elfogadta a 67-ki közjogi kiegyezkedés álláspontját. Ezen az alapon jött létre a szabadelvi párt. Meglehet, hogy a párt kebelén belül nincs mindenki meggyőződve a 67-iki egyesség czélszerűségéről; de mindenki meg van győződve annak czélszerűségéről, hogy az akkor létrejött alap a mostani körülmények közt bolygattassék, mert annak megingatása semmi esetre sem a mi javunkra, de nagyon hihetőleg a mi kárunkra dölne el.

Be kell bizonyítani az osztrák népekkel s a dynastiával szemben, hogy Magyarországon komolyan tiszteletben tartja a kötött szerződéseket. Nem szabad helyet engedni annak a föltevésnek, hogy a 67-iki kiegyezkedés csak csalárd ürügy volt, melylyel rést igyekezünk tenni a Habsburg monarchia épületén, hogy azt a rést aztán mindig találgabba és tágabba bontsuk, míg végre oly messze szakadunk, egymástól, hogy többé semmi kápos nem marad közöttünk, mely összekötne.

Ez a mi meggyőződésünk Ausztriával való viszonyunkra nézve. A béke, a barátság, a törvényesen létrejött szerződések hű, becsületes megtartásának politikája a mi politikánk. A bizalmatlanságot kell elenyésztetnünk, mely irántunk a Lajtán túl uralkodik; meg kell kísérteni őszintén, pések vagyunk-e egy fejedelem kormánypolitikája alatt egymás mellett élni, a nélkül, hogy egyik a másik leigázására törekedjék vagy hogy a szabamozgást arra használná, hogy a százados káposat a Habsburg monarchia országai közt szétszakítsa.

Hogy ez a kápos a magyar nemzetnek erejére, vagy gyöngeségére szolgáljon, az legnagyobb részt tőlünk magunktól függ.

— Mozgósítási hírekkel kedveskednek megint az ellenzék lapok. Csak hogy a nagy közönség, melyet egy év óta legalább hármincszor jüszigetgetek ezzel a rémhirrel, nem törődik már az efféle kacskakkal. Megnyugtatóul azonban mégis tudjuk, hogy most azon szabadságosok hívtattak be, kik az őszel a létszám kisebbitésére egyes századoktól a tavaszig szabadságolva lettek.

— Szeged város vasárnapi közgyűlése a reconstructionalis javaslatokat föltétlenül elfogadta. Háid köszönetet szavazott a kormány- nak és a királyi biztosnak.

Debreczen, márcz. 23.

Az „Ebesztő“ vasárnapi számában következő sorokat olvashatni:

„Részvétell közöljük, hogy Debreczen város két országgyűlési képviselője Simonyi Ernő és Helfy Ignác jelenleg Bécsben van, hogy Rudolfnak legmagasabb hódolatukat bemutassák. A két képviselőt — a mint tudjuk — itt a függetlenségi párt választá meg. De azt még itthon nem hallottuk, hogy a választók ez eljárást helyeselnék, ez irányban legalább a párt helyi lapjában még eddig semmi nem nyilatkozat nem történt.“

Igy ír az „Ebr.“ szerkesztője, ki egyszerűsággal a helybeli függetlenségi kör jegyzője.

Nem a mi kötelességünk volna ugyan Simonyi Ernő és Helfy Ignác képviselő urak védelmére fölszólalni; minthogy azonban a függetlenségi párt helyi lapja: a „Debreczen“ ebbeli kötelességét emulasztotta teljesíteni s városunk emített két tisztelt képviselőjén rajta hagyta száradni azt a gyanusítást, hogy választók meggyőződésével ellenzék eljárást követnek, rajtnak a sor fölszólalni. Mi, kik a szabadelvi párt hoz tartozunk s a két áltunk tisztelt képviselő urak különben politikai ellenfelei vagyunk, nem állhatunk meg, hogy ne figyelmeztessük a függetlenségi párt higgadtabb részét, hová fog vezetni, — ha már Simonyi Ernő és Helfy is gyanusítják, akkor, mikor épen loyaltásuknak, az uralkodóház iránti hűségnek, a törvényes állapotok iránti tiszteletnek és politikai tapintatuknak adták jelét azzal, hogy részt vettek képviselőház üdvözlő küldöttségében, mely Bécsben járt király ő felsége előtt kifejezni a nemzet szerencse kívánatait a trónörökös eljegyzése alkalmából.

— Württemberg herceg tábornagy a zagrabi hivatalos lap „Narodne Novine“ hire szerint nem tér többé vissza Boszniába mint főparancsnok és kormányzó, hanem Joannovic tábornagy által fog helyettesíteni.

— A busnyák békés s a trónörökös. A szerajevói szandzsák medszidzei (notabilitásai) a következő üdvözlő táviratot küldöttek Brüsszelbe: „Bombelles gróf ő exczellencaijának Brüsszelben. A szerajevói szandzsák ma itt egybegyűlt medszidzei kérik excellenciádat, méltóztatnék legőszintébb szerencsekívánatainak, ó császári s királyi fenségének, a fenséges koronahercegnek kijelenteni. Allah oltalmazza meg ó császári s kir. fenségét s fensé-

ges aráját!! Dessewffy gróf a k. mutesarif (kerületi kapitány) mint elnök. E sürgönyre a következő válasz érkezett Brüsszelből: Dessewffy grófnak Szerajevó Bosznia. Szivből köszönöm a szerajevói szandzsák medszidzei nevében mondott szerencsekívánatait. Rudolf s k.

A dohánymonopolium.

Debreczen, mártius 23.

A dohánymonopoliumról vezércikket tegnapi számában a „Debreczen.“ Kár hogy nem olvasta el előbb Madarász József és Molnár György képviselő urak beszédeit e tárgyról a napokban.

Madarász képviselő ur beszédéből meggyőződhetett volna arról, hogy a függetlenségi pártnak e veterán vezértagja (kit pedig talán még nem sorozott a „Debreczen“ szerkesztősége a hazaárulók és mamelukok közé, vagy igen?) a dohánymonopolium megszüntetését csak úgy kívánja, hogy az államkincstár azáltal ne károsodjék s az a 17 millió jövedelem valami más uton fedeztessék.

Molnár György képviselő ur beszédéből pedig megtanulhatta volna a „Debr.“, hogy Molnár György nem ellenzi ebből a dohánymonopolium eltörlését, hanem csak azt kívánja, a mit Madarász József is kíván, hogy ez esetben valami más uton kárpótoltassék az államkincstár, ezt a más utat pedig bajos volna most kitalálni. 17 millió forint jövedelem nem nélkülözhet a magyar állam. De ha valaki tud az ellenzék részéről oly módot javasolni, melyen e 17 millió könnyű szerrel, az ugy is eléggé terhelte lakosság újabb megterhelése nélkül megszerezhető, tessék vele előállni; mindenki, a szabadelvi párt is, a kormány is szívesen elfogadja.

Akkor mikor a dohánymonopolium még alig jövedelmezett pár milliót, évekkal ezelőtt igaz, hogy többen voltak, kik azt megszűnteti óhajtották volna, mint ezt Molnár György megjegyezte a képviselőház f. hó 19-iki ülésén mondott beszédében. Akkor még virágzóbbaknak is vélte mindenki Magyarországon pénzügyeit; most a nehéz sanyaru években, az állandó deficitte szemben, ki merné magára vállalni a felelősséget, hogy ugyis szük jövedelmi forrásainkat 17 millióval megcsökkijta?

Enyit felvilágosítás a dolog érdemleges részére nézve. Hanem a „Debr.“ nem elégszik meg csupán a tárgy fejtegetésével s nem bírja meg a természete, hogy cikkét személyes gyanusítással ne fejezze be. Nos, biztosíthatjuk önöket, hogy a dohánytermelés engedélyt a legdühösebb ellenzék lap szerkesztője és cikkírói is megkaphatják, csak feleljenek meg a megkívántó kellekeknek, annyira távol áll annak osztogatásánál minden pártteketet. Az állam jó dohányt akar kapni s ez az egyetlen szempont, mely vezéri.

Külföld.

— Lázongás Törökországban. A török kormány pénzügyei rendezése végett veszedelmes eszközökhöz nyult. Kibocsátott egy rendeletet, mely szerint a közdok beüzetését

aranyban követeli, a papíropénzt nem fogadják el néveges értékekben s az ezüst váltópénzt értékét felére szállítja le. E rendelet megtermette gyámöleseit. Több városból jelentik, hogy viharos, sőt lázongás fordult elő. Így Driüspolyban, Szalonikában, Smyrnában, Aidinban, Alleppóban, Bsgadában.

— Vilmos német császár születésnapját, mely az ünnepekre esett volna, megtagap- előtt, szombaton, megülték Berlinben. A császár a birodalmi, állami és katonai méltóságok és hatóságok üdvözlését a legjobb egészségökben fogadta. Először a testőrezdek parancsnokának üdvözlését, aztán Stolberg vezetésé alatt a porosz miniszterium üdvözlését fogadta. Ezután jöttek a birodalmi hercegek és hercegnők, a szövetségi tanács a birodalmi kancellár személyes vezetése alatt, a mi rég nem történt, végre a birodalmi gyűlés elnöksége. Miután a szövetségi tanács részéről Bismarck herceg a császárt üdvözlöte, ez halommal szerint azon reményének adott kifejezést, hogy az új esztendő is, a melybe fordult, békében fog lefolyni.

— Elfogatások Varsóban. A Varsóban eszközölt elfogatásokról, melyekről röviden már említett tettünk, a következőket jelentik: Brakidnesky mérnököt tizenegy napon át, estl 11 órától éjfélig meglehetősen nagy számú társaság grül egybe. Az orosz rendőrök ezen éjjeli látogatásokra csakhamar figyelmessékké lettek. Főleg amaz este óta, melyen észrevették, hogy a meghívottak néhány percnyi időközben egyenkint beletétek a házba és azt ugyanily módon ismét elhagyták, éleik a gyanúperrel és elhatározással, hogy a titok fátyolát föllebentik. Négy nappal ezelőtt körülfogták a házat: egy részök benyomult a házba, miáltal a többiek a kijáratokat őrizték. 16 személyt fogtak el, a mérnököt, ki a ház tulajdonosa volt, egy kártársát, továbbá tanulókat és munkásokat, kiket buzgó szocialistáknak ismertek fel és kikről bebizonyult, hogy a legnevezetesebb nihilista bizottságokkal összeköttetésben állnak. A 16 őszeskülvőt, a mint őket a rendőrség jelentésében nevezi, azonnal Szentpétervárra szállították és valószínűleg Sziberiába fogják őket vinni.

— Orloff herceg az orosz nagykövet Párisból haza utazott Sz. Pétervárra.

— Hartmann meczafőljaja azt a hirt, mintha ő állított olyan nyilatkozatot tett volna, hogy ő volt a moszkvai merénylet intézője. Az egész kóhalmány.

Az írók és művészek köre.

Budapest, 1880. márt. 21.

Az írók és művészek köre Ejszaki Károly emléke alatt tartotta meg nagyszámú résztvevők jelenlétében évi közgyűlést. Az évi jelentésből kiemeltük, hogy a társulat Lauka jubileumát rendezte, dr. Kovács Gyula közreműködésével az írók s művészi tulajdonjog tárgyában fontos értekezletet tartott, több író s művész iránt kimutatta a kegyelet adóját s Izsó Miklós síremléke tárgyában mozgalmat indított meg. A társulatnak jelenleg 212 helybeli s 38 vidéki tagja van. A hátralevő behajtása végett erélyes intézkedések történtek. A múlt évben befolyt 6530 ft s készpénzben maradt 536 ft a pénztárból. Az évi költségvetés s jelentés tárgyalásánál a kör adminisztrációja s szellemi vezetése tárgyában több reformjavaslat merült fel, melyek zajos vita után elfogadtattak és a költségvetés is jelentékeny változást szenvedett.

A sok tekintetben reorganizáló hatásválasztás eredménye a következő: Elnök: Jókai Mór. Alelnökök: Feleki Miklós, dr. Hatala Péter. Titkár: Szana Tamás. Pénztár-

VIII.

Hanem a bajosnak is különféle fokozatai vannak; ilyen a kecses, a csinos, a takaros, az ékes és a kisdéd. A kecses mindjárt a bajos után következik s ettől csak annyiban különbözik, — hogy a fennebb említett tulajdonok valamelyike nincs meg benne, tehát nem tökéletes. Például ha megvan valakiben a szépiatlenség, a szűzi tisztaság, mindben helyes és nem hibás — de komoly, illetve nem eleven: csak kecses. Eppen így a testi bajnál. Valaki helyes, szabályos arcvonású, szép és élénk színű stb. de nem sugaras természetű — vége a bajnak! Vilt Mária e szerint ha bajos nem is, kecses még mindig lehet.

A csinos nagyon hasonló a kecseshez s itt is hiányzik valami a tökéleteshöz; pl. a szem kicsiny vagy a haj rövid. A takaros már lejjebb áll s itt a küllekekől már rendezés több hiányzik; különben is ez elnevezés inkább a tisztaságra vonatkozik. Az ékes már mesterségesen baj, melytől csak egy lépés választja el a rutát. Valahányszor egy bóbítást helyet van szerencsés látni, akin e mellett még a „máskik“ is feltűnő vendégre- replést visznek véghez, így kiáltok fel: „Milyen közel van az a hölgy ahoz, hogy ékes legyen!“ Nemrégiben a színház egyik páholyában több fiatal hölgy ült. Egy kivételével közel állottak ahoz, hogy a bajosnak nevezzenek őket; ez az egy csinos lett volna, ha mellén borzasztó nagyságu csinált rózsák nem virultak; így kegyetlen voltam őt a többi közül kivenni s azt mondani (persze magamban), hogy a bajosnak ugyan elég csinos volna, csak ne lenne olyan — ékes.

Ne felejtsek el, hogy a bajosnak itt említett nemei csak a külső bajra vonatkoznak. (Vége köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A kellem és a nők.)

— Aesthetikai eszegek. — Írta: Dengi Janos.

I. Bocsánat, ha a kellemről beszélvé, éppen a kellem fog felvilágosítását hiányozni! Méltóztassanak elbinni, hogy erről a legjobb akarattal mellett sem tehetek. Hiszen férfiak, a kinek éppen oly kevéssé érdekel a kellem, mint a nőknek a fenség. Mikor isten a paradicsomban elküldött bennünket, már akkor így szólt: „Ádám! Mindaz, a mi benned, gondolataidban, érzelmeidben és tetteidben szép lesz: a fenségben nyilatkozzék. Éva, nálad pedig a kellemben.“ Mindezekkel pedig ez volt mondván, hogy a férfi erénye a fenség, a nőé pedig a kellem. Méltóztatnak tehát látni, hogy annak, ha rövid cevegésem minden, csak kellemes nem lesz: egyedül Ádám az oka, a ki elég udvariatlan volt Évának nem születni.

II. De nem is lehet csodálni, hogy a kellem a nők erény, mert alapja: az ártatlanság is, egyedül a hölgyek kizárólagos tulajdona. Ott, a hol ártatlanság nincs, kellem is bajosan van. Minthogy pedig amaz állítást, hogy mi férfiak, ártatlanok volnánk, nem merem kokczálatni, (mert hisz ezt mi sem hinnék el): kénytelen vagyok magunktól a kellemet a maga megragadó tisztaságában kereken megtámadni még abban az esetben is, ha türelmes hallgatóni valamelyike hajlandó volna velem megajándékozni.

A szóbanlevő ártatlanság a rossz kerülésében nyilatkozik; bizonyos, önkéntelen ovakodás ez mind attól, a mi nem jó. Eppen ellentéte ez a mi erényünknek: a fenségnek, mely a jó tettek utáni törekvésben jelentkezik. Ime a választó fal, mely Ádám és Éva óta mai napig sincs ledöntve!

III. Az ártatlanságnak emez ovakodása mindattól, a mi nem jó, sőt rossz: nem egyéb, mint erkölcsi tisztaság; de van ezen kívül egy másik árnyalata is a kellemnek: a jószívűség, mely mint sziveség, bizonyos cselekvésre indít. A nő tehát a valódi nő, a kellem hatalmas birtokosa: erkölcsi tisztaság, jószívűség és szives. Ha kegyesek lesznek megengedni, egy kissé világosabban fejezem ki magamat. Milyen nő az, a ki erkölcsi tisztaság? Minthogy e kérdés egyenesen nem szeretnék felelni, megfordítom a köpenyvet s azokra mutatok, akik erkölcsiileg nem tiszták, ilyeneket pedig lehet látni eléget a „Kornevilléi harangok“ — at kivé minden operettben s majd minden újabb francia drámában, ugyszintén Ponson és Montepin regényeiben s főképp Boccaccio botrányos elbeszéléseiben, melyek mindenre valók csak arra nem, hogy az erkölcsöt tisztán tartsák. Ezért nem vaiok ez efféle a fiatal lányoknak, a kik a nők között is fő-fő képviselői s tulajdonai a kellemnek.

IV. A jószívűség bizonyos érdekltségben nyilatkozik mások ügyei iránt; ezzel jár egyszerűen a sziveség is. — Aki örömmel, minden érdekel nélkül hallgatja meg a más baját, sőt még édes vigasszal könnyíti, ez jószívű. Ugyancsak ezt a szép nevet érdemli az is, ki jóindulattal osztotik a mások örömeiben, sőt ezeket, ha lehet, még kész

elősegíteni is; ekkor aztán a jószívűség sziveségé emelkedik. Önök például most jószívűek és szivesek, mert engem hallgatni méltóztatnak, vagy is eltűrik ama örömet (s talán osztotnak is benne), hogy itt közöttük felvilágosítást tarthatok.

V. Az eddigi tulajdonok a kellemnek inkább jószágai; most lássuk a kellem szépségét. Az erkölcsi tisztaság legzsebb alakjában, mint báj és gyönyörű jelen meg. A jószívűség pedig mint kedvesség. A kellem szépségének e két legmagasabb nyilvánulása oly tágkörű, hogy kevéssé tudjuk becsülni a báj és gyönyörűségét. A kellem szépségének e két legmagasabb nyilvánulása oly tágkörű, hogy kevéssé tudjuk becsülni a báj és gyönyörűségét. A kellem szépségének e két legmagasabb nyilvánulása oly tágkörű, hogy kevéssé tudjuk becsülni a báj és gyönyörűségét.

A báj alkotó elemei im ezek: szépiatlenség, tisztaság, frissesség, hibátlanág, helyesség s mindezek a legkövetesebb egysége olvadva; vagyis a bájos az, a mi szépiatlanság, tisztaság, frissesség, hibátlanág, helyesség — szóval megragadón tökéletes. Mikor ilyen lát vagy tapasztal az ember, lelkét azok által öröm ragadja meg, kiemelkedik e tökéletlen világból, édes érzések szemlélésébe merül el, mint a buvár a tenger fenekén vagy a hívó az ég boltozatján, vagyis gyönyörködik; el van bájolva; a mit ilyenkor érez, az

gyönyörködés s a mi ilyenkor vele történik az elbájolás. No, hogy erre egyedül a nők képesek, azt minden nögyűlölésem dacára is kénytelen vagyok bevallani.

VII. Ez a báj aztán kétféle lehet; belső és külső, azaz lelki és testi. A kinek lelkében az előbb elmondott tulajdonságok megvannak, vagyis a ki szűzi, tisztá gondolkodású, élénk, ki kedves, eleven, megnyerő, lebilincselő modoru: az lelkiileg bájos, gyönyörű lelkű. A ki pedig ezeket külsőleg, testileg és megjelenésben bírja, az a bájos, gyönyörű alak. Bájos és gyönyörű e szempontból tehát az a nő, a ki sugaras természetű, (Vilt Mária szerint alkalmasít nem az) helyes, szabályos arcvonású, szép és élénk színű és szemű, dus hosszú hajú, szóval természetű, alkatáról s emellett egész megjelenéséről az eszmei szép sugárzik ránk.

Az első vagyis a lelki báj szerzani lehet gondos nevelés, kiváló figyelem, helyes és szép élet ségtségével, tehát ugyszólván szerzett tökéletességnek nevezhető; a másikat valónk kell születnie, ezt nem lehet megszerezni, biz a mai kor művészete ezen is nagyon tud segíteni, tehát ez természetű tökéletesség. Az első érdem, a második nem. Ez az ítélet aztán azt is megmondja, hogy melyik ér többet s minket férfiakat melyik képes lebilincselni. Minden, a mi testi, nagyon mulékony, sőt egy véletlen, nem sejtett változás teljesen tönkre teheti; de a lelki; az örök változhatatlan. Akad természetesen olyan is, a kiből mindakettő egyetül; de ez olyan ritka, mint mai nap — a boldog házasság. Ezeket szokták „czukros enniváló teremtetéseknek“ nevezni, akik, ha minotaurusok volnának, csakugyan megérdemelnék, hogy czukor nélkül is megoegyük.

nok: E g y ü d István. Választmány. Irók: Dárday Sándor, Eötvös Károly, Erdődy Béla, Északi Károly, Frecskay János, György Aladár, Kaas Ivor, Komócsy József, Mezey Ernő, Viski Imre. Műveztek: Bartay Ede, Evva Lajos, E. Kovács Gyula, Káldy Gyula, Kápolnay János, Karikás József, Liszt Ferencz, Nagy Imre, Odry Lehel, Pállik Béla.

Napi hírek.

— A királyné, mint minden évben, ugy az idén is részt fog venni a nagyheti isteni tisztelt szertartásban, sőt már azon 12 udvarhölgyet is kijelölték, kik a lábmossa szertartásánál s a feltámasztás ünnepeinél ő felsége kíséretét fogják képezni. A kijelölt hölgyek közt négy hercegnő, négy titkos tanácsosné és 4 kamarásnő is van. — Hevesi Gábor színházunk ujonnan szerződött tagja holnap mutatja be magát először a debreczeni közönségnek. Dóczy pályanyertes vigjátékában a „Csók”-ban. — Halálhír. Zádor Lajos helybeli köztisztviselőben aló kereskedőt érkező vesztése érte. 4 éves kis Ödön fia tegnap elhunyt. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz. — Áldás lengyei porai felett. — Székely Katalin eredeti operette mely a jövő héten a Mándoknyé jutalmára kerül színe a népszínházhoz hasonló fényvel fog kiállítani. Az operette fő hősnőjének annak kiállítására tanulmányozására Szathmári Árpád a tegnap esti vonattal Pestre utazott. Hogy az első előadás iránti érdeklődés teljes legyen még azt a titkot is eláruljuk hogy a darab zeneszerzője Erkel Elek az első előadásra városunkba jön, s itt a zenekart maga fogja igazgatni. — Tolvajlás a prépost házában. Egy kocsis, ki négy ót évig volt alkalmazva Huzly prépost urnál, tegnap éjjel a szomszéd ház kertészen a ft. prépost ur lakására bejutván ott tolvajlást kísérelt meg, de a zaira szakács felébret, s így a tolvajt elfogták. — Vizvári Gyula ur utolsó vendég felépette tegnap este volt színházunkban. Az esti vonattal Kecskemétre utazott, a hol ma egy-

szert emelt árak mellett fellép. Holnap este már Budapestre lesz, s a nemzeti színház közönségét gyönyörködteti. — Csütörtökön Nyilvai Irma k. a. jutalmára berletfolyamban fáradsága megjutalmazására adatik: „Marcsa az ezred leánya.” — Páska heccz. Tudvalevő dolog, hogy az izraeliták a husvét ünnepekre nagyban sütetik a páskát. A sütő helyek telepe a kisujtuzsán van. Itt történt, hogy egy a sütésnél alkalmazott kis fiút az öreg ur ugyancsak felkelt. A fiu panaszt tett, az öreg ur kérdőre vonatott, s azt adta elő mentsegi, hogy azt azért tette, mert a fiu nem elég tisztán, nem úgy a hogy azt a szentírás megparancsolja dolgozott a páska tészta körül. A szentírásra való hivatkozás a fiuban nagy megbánást idézett elő. — A tirolai daltársulat holnap este a „Hungaria” énteremben felkérés folytán bucsu dalestélyt rendez meg pedig minden bemeneti díj nélkül. Weichinger K. a Hungaria derék bérleje a legizletesebb ételekről és italokról gondoskodik. — Talált liba. Egy bitang kővér liba hajtattat be egy utcáról a kapitányi hivatalhoz. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti Jenei István alkaptány urnál. — Tolonc. Tegnap este egy részeg embert kísért be a rendőrség Ma a vallatásnál azt vallotta, hogy ő a 42-ik hónap 23-án a szőlőhöz lett behívva. Azonban kislát, hogy a katonai parancsnoknál nem is ősemik, és hogy a valott neve nem igazi. Az ipset ma illetőségi helyére toloncolták. — A központi Fröbel-egyletről. Városunkban ez idő szerint igen nagy mozgalom idézett elő a Fröbel gyermekkert alakítása, azért olvasónkat érdekelni fogja a magyarországi központi Fröbel-egylet évi közgyűlése: A gyűlés tegnap délután d. u. 3 órakor tartott meg Edelsheim Gyula báróné előlétele alatt. A közgyűlésen felolvasott s az 1879. évről szóló számadó jelentéséből kiténik, hogy az egy-leti képezdében 31 leány nyert ingyen nevelést, kik közül 14, mint képzett gyermek-keresztőnő hagyta el az intézetet. E számmal az egylet a hazának 50 képzett nevelőnőt adott. Az egylet gyermekkereteiben a mult év-

ben 505 gyermek — köztük 51 ingyen — nyerte okszerű nevelését: neveltetést a munkásságra. Felolvasatott azután az egylet évi költségvetése, mely szerint az évi szükséglet 7833 frtra rug. A mult évi összes bevétele volt 10,571 frt 35 kr, melyből az egy-let költségei fedeztetek s azonkívül takarékpénztárba tételt 2500 frt s pénztári maradványként fennmaradt 61 frt 75 kr. A leköszönt alelnökön Rosenzweig Sarolta urhölgy helyét a közgyűlés nem töltötte be, miután azt szükségese nek nem találta. A leköszönt 8 vá-vasztmányi tag helyébe a közgyűlés újakat választott. A közgyűlés az egylet tanácsosává dr. Erődi Bélát választotta meg. Disztagokul Gy. Vilmos és gr. Zichy Jenő választattak meg. — A belga királyné Sümeghen. A „Zalai Közlöny”-ben egy öreg ur következő visszaemlékezést közöl: A belga királyné elszölt 10—12 évvel József főherceggel udv. kísé-rettel s Festetics Mária grófnővel, — táu a flandriai gróf pallini jószágáról jöve, — vá-ratlanul megjelent Sümeghen. Ott a vendéglő-ben mindnyájan megszálaltak, s szígyánzene mellett kedélyesen és magyarosan megvacso-ráltak. Másnap a reggeli órában gyalog, az utczán mindenütt magyarul kérdezősködve, s egymás közt is magyar nyelven társaloga-va, felsétáltak a váromokhoz, s gyönyörködtek a szép kilátásban. Innen Badacsonyra mentek át, s itt is hosszabb ideig tartózkodtak. Eltávo-zásuk után az a hír terjedt el a városban, hogy a belga királyné, a Badacsony egyik szép pontján, hárfakisérettel magyar dalokat éne-kelte, többek közt Kistaludy Károly gyönyörű költeményét is „Szűlföldem szép határa, meg-áltaik-e valahára stb.” — A hírlapírói kör igazgatósága vasár- napi ülésén tárgyalta az osztrák hatóságok azon eljárását, hogy a magyarországi hírlapok áruátáasa Ausztriában eltiltatott. Az igazka-tóság majdnem teljes számmal volt jelen, s a tanácskozány derekasan kitüntette a hírla-pírói egyesület életrevalóságát. — Az igaz-gatóság megállapodott bizonyos lépésekben, melyeket a tárgyalat ugyre vonatkozólag a kor-mánynál tesz. Egyszersmind fölemlítetjük, hogy a hírlapírók alapítandó nyugdíjintéze-

irányában oly élénk érdeklődés mutatkozik, hogy az első magyar biztosítótársulatnál már is felszólalás történt e nyugdíjintézet pártolá-sa ügyében. — Gyilkosság erényből. Egy bazánkfia, ki Romániában lakik, írja a Föv. Lapoknak e közelébb ott történt esetet: A mezőváros mel-lett lakik egy gazdag kereskedő, kinek gyö-nyörű felesége van. Festeini sem lehet szob-bet. Mult hó végén a kereskedő és neje be-randultak a városi bába, hol egy 22 éves bo-ján ifju a szép nőbe halálosan beleszeretett. Heves bókjaira azonban a nő csak annyit fe-lett: „E nyilatkozatok hibásan vannak ciz-mezve, nekem férjem van!” Az ifjut ez elbu-sítá, de nem riasztá el. Egyre leszködött a szép nő után s mikor e napokban férje el-utazott, kopogtatott az ajtón. „Férjem nincs honn, senkit sem fogadhatok” — volt a fele-let s a nő becsukta az ajtót. Ekkor az ifju az ablakhoz ment esengen. A válasz megint az volt: „Nem hallgathatom meg, férjem van.” „Ha nem bocsát be főfeszitem az ablakot.” „Mielőtt azon belépne, én lelévöm.” S a nő pisztolyt vett elő. De az ifju nem tágitott s a föfeszített ablakon beugrott. „Megmondtam!” — szölt a nő s rásüté pisztolyát. Oly jól ta-llalt, hogy az ifju holtan rogyott össze. Az esetnek híre futott s más nap hivatalnokok mentek ki a hely színeére. A nőt azonban nem tartóztatták le s mikor az harmsznap a vá-rosha ment, az asszonyok mind melegen üd-vözölték s a mint a bazárból kilépett, nagy éljént is kapott. — Üzletlars kerestetik egy 33 év óta fenálló tekintélyes forgalmú üzlethez Dabre-czenben 5—6000 frt betétellel. Az ajánkozás e lap kiadohivatalában jelentendő be.

mint a terembe lépett, — viharos tappsal fo-gadtatott. — Kossuth iratairól, melyek az Athe-naeum kiadásában jelennek meg, a lapokban több téves hír kering. Az iratok megjelenése némi késedelmet szenved ugyan; de az nem azért történik, hogy a magyar és a német kiadás egy időben jelenhessék meg. A magyar kiadás az angol kiadás miatt szenved késedel-met, mert az iratok egy időben, május 1-én jelennek meg magyar és angol nyelven; de a német kiadást meg fogja előzni a magyar.

Színház.

Tegnap Vizvári bucsu felléptél és jua-talomjátékul „Lilómf” került színe. Vizvári ur mint valamennyi vendég-játéka alkalmával ugy ez este is oly általános derűlttség mellett játszott, hogy az előidézett jökevő valóságos tapsviharokra kélt a lelke-sedő közönséget. Vizvári szellemije csaknem koronája azoknak az alakításoknak a miket itt léte alatt produkált. Mellette Szathmári Árpád emlittendő, mint Kányai fogadás. Pom-pás maszkja volt, a melyben többen felismer-tek egy helybeli jóhírű korcmárost. La t a b á r Lilómfjában nem volt meg a kellő élet, ugy tetszett mintha e szerepére nem fordított volna elég gondot, sok helyen botorkált is. A nők közül Nyilvai Irma és Molnár Erzsébet tünnek ki eleven és ott-honias játékaikkal. A többi mellék szereplők is jók voltak.

Felöltes szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vörtesi Arnold.

Irodalom és művészet.

— Liszt Ferencz elutazott Budapestről Weimárb. Utközben Bécsben tölt néhány na-pot jótékony célra egy hangversenyt igaz-gatva. Weimárban néhány hónapig lesz, ez-után Romába megy. Liszt tiszteletére a nem-zeti dalkör tegnapelőtt a vigadóban estélyt rendezett, mely kitünőleg sikerült. — Liszt a

KORPA jutányos árért kapható CSANAK JÓZSEF lisztkereskedésében.

Hirdetés.

Az érmelleki takarékpénztár igazgató-sága, a jelenlegi pénzügyi viszonyok figyelembe vé-tele mellett, egy a közönség, mint e pénz-intézet érdekében a kölcsönök kamatait folyó 1880-ik évi ápril 1-től kezdve, az eddigigeli 2% kal alább szállítani határozta; mely in-terkedés a betéti összegek kamatainak is aránylagos leszállítását tévén mulhatlanul szük-segessé: az új betétek kamatai a mai alul-írt naptól, — a korábbi betéti összegek ka-matai pedig folyó 1880-ik évi ápril 1-től kezdve, és pedig félévél rövidebb ideig bent levő összegek után 5%-ban, fél éves vagy en-nél hosszabb idejű betétek után pedig 6%-ban határozattak meg. Mitől az igen tisztelt közönséget alap-szabályaink 23. §. értelmében azon megjegy-zéssel van szerencsés értesíteni, miszerint a feleknek szabadságukban áll, korábbi betéte-iket, a közléstől számított két havi határidő alatt törvényes felmondás mellett visszavenni. Kelt Székelyhídon, az érmelleki takarékpénztárnak 1880-ik évi mártius 15-én tartott igazgatósági gyűlésében. Pataky Ferencz, takarékpénztári ügyvéd s jegyző. Penkert Mihály, igazgató. 78. 3—3.

Katonasági főorvos Dr. Schmidt-féle FÜL-ORVOS. Dr. Deutsch M. által főkéltetésbive, meg-gyógyít minden siketséget, ha nem születéskor örökölte; megszünet: nehézhallást, és fül-zugást. Bizonyítvány: Ezer és ezer köszönet a számomra küldött fül-orvájért, melynek több-szöri használata által én elvesztett hallásomat ismét teljesen visszanyertem. Oly sikert voi-tam, sem a torony óra ütését, sem a harango-zást nem hallottam, habár közvetlen a temp-lom szomszédságában lakom; most azonban még zseborám ketyegését is oly jól hallom mintha sohasem voltam volna siket. Ezerszer mondok szives köszönetet önnek, uram! Steiner Dávid dipl. fő-tanító Babosán. Egy palack használati utatással együtt 2 frt 40 kr., postautáivánnyal beküldése mel-lett bérmentve küldetik meg a főraktárból. Graetz Gyulától, Wien, II. Praterstrasse 49.

(X) §. Az ételek és italok helyes vá-lasztéka nagy fontosságu az emberek jólétére nézve, kivált azért, mivel e részben a legki-sőbb vigyázatlanság első sorban az emésztő szerveket gyöngíti és melyek elhanyagolása gyakran hosszas gyomorbojaktól von maga után. Miután azonban ily vigyázatlanságok a legna-gyobb óvatosság mellett sem kerülhetők ki, felhívjuk a figyelmet a Dr. Miller-féle Bécs-ben 1868-ban hatóságilag megvizsgált görce elleni védbalzsamra, mely a gyomor tevékeny-ségét szabályozza, a gyomor és belek minden-üemű heveny és idült lojbat, a hányást, has-menést, székírótságot, mindennemű gyomor-bojattal art, étvágytalanságot, gyomorkatarhust fel-tűnő rövid idő alatt megszünteti. Egy üveg ára használati utatással együtt 1 frt 50 kr. Fél üveg 80 kr. Debreczenben valódi minőség-ben egyedül Stenczinger K. fűszerkereskedés-ben kapható. Nyiregyházon Balla és Gusztáv uraknál. Miskolczon Dr. Csáthy Szabó gyógy-szerész urnál. N. Károlyban Kerekes Bertalan urnál. B. Csabán Bartók L. urnál Gyulán Kohlmann F. urnál. H. Mező-Vásárhelyen Szoko-lovits Illés urnál, Kecskeméten Bóka Zsig-mond urnál. 398. 14—16

Férfi-öltöny készitési terem. Alólírott van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy az idényre bevásárolt nagymennyiségű kelmeim már megérkeztek, és szerencsés bevásárlásom azon kellemes helyzetbe hozott, hogy a megrendeléseknek A LEGOLCSÓBBTÓL A LEGFINOMABBIG izlésteljesen fel lehetek meg, úgy, hogy bármely hasonnemű üzlettel képes vagyok versenyezni. Bátor vagyok tehát a már 14 év óta fenálló s nagy pártfogásban részesült RUHA-ÜZLETEMET úgy helyben mint vidékre a nagyérdemű közönségnek szives pártfogá-sába és bizalmába ajánlani, és remélem, hogy a gyors és pontos kiszol-gálat teljesítése által azt megnyerni szerencsém is leend. Debreczen, 1880. márczius hó. Huber József férfitöltöny-készítő DEBRECZENBEN, a megyeháza melletti saját házában. 68 3—3

UJ FÉRFI DIVAT-ÜZLET Bazár-épület, 5. sz. a. Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a Bazár épületben SCHWARZ M. cég alatt egy új FÉRFI DIVAT-ÜZLETET e hó 10-én nyitottam és bátor vagyok dúsán felszerelt raktáramat a n. é. közön-ség szives figyelmébe ajánlani, u. n. Férfi ruhák: 1 kész férfi öltöny, divatos szöveiből jó szabásu 9 ftről kezdve 1 férfi felöltő 10 ftről " 1 " Hamilton 11 ftről " 1 fiú öltöny 8 ftről " 1 gyermek öltöny 4 ftről " Divatos férfi nadrágok 4 ftről " Kalapok: Férfi kemény kalapok 2.50, 3, 3.50, 4 ftrig Férfi puha kalapok 2, 2.50, 3.50 ftrig Gyermek kalapok 90 krtól 2 ftrig. Mindezen kalapok a legújabb magyar, francia és német divatnak és tiszta anyagból készültek. Nagy választék nyakkeudokban. Valódi francia férfi és női Glace-keztük. Esőernyők selyemből 4 ftről kezdve. Valódi cloth szöveiből 1 frt 40 krtól kezdve. Esőernyők pamut szöveiből 85 krtól kezdve. Gummi köpenyek (Reithoffer-féle) a 10 frt 50 kr. Plaidok a 6 frt 50 kr. Pokróczok a 2 frt. Bőröndök, kezi tásták, kofferek, szivar- és pénz tárcák, inggombok, nadrágtartók és mindennemű divatos czikkék. Végül felemlitem, hogy a legfinomabb francia és angol Parfümök és egyéb illatszerek kaphatók üzletemben. Ajánlom magam a n. é. közönségnek pártfogásába, teljes tisztelettel Schwarz M.

„PHÖNIX” biztosító társaság. Ezennel van szerencsénk a nagyérdemű biztosító közönség becses tudomására hozni, miszerint, üzletünk részére a főügynökségünket Debreczenben és vidékén KATZ JAKAB urra ruháztuk át, kit is az érdekeltek nagyrabcsült figyelmébe ajánlva részünkre a biztosítási ajánlatokat nevezett főügynökségünknek eszközöl-tetni kérjük. Teljes tisztelettel a „Phönix” biztosító társaság vezérügynöksége Budapestén. A fentebbi tudósítvány alapján van szerencsém a nagyérdemű közönséget ezennel értesíteni, miszerint az 5 millió frt kezességi alappal bíró „Phönix” biztosító társaságtól a főügynökséget Debreczen városa és vidékére átvetttem és hogy a nevezett biztosító társaságtól nyert bi-zalom és meghatalmazás folytán ezennel mindennemű biztosítások felvé-telére ajánlkozom u. n.: a) Mindenféle tűzkárok ellen, épületekre, árúkra, készle-tekre, gabona és takarmányokra, valamint egyéb gazdasági és ipar-üzleti tárgyakra stb. b) Jégkárok ellen. c) Életbiztosításokra minden módozat szerint. Ezek után fölkérem a n. é. közönséget, sziveskedjék a fent elő-sorolt biztosítási ügyekre azon meggyőződéssel ezenul hozzáam fordul-ni, hogy az ez iránt bennem helyezett bizodalmat teljesen kiérdemelni 16 óhajom leend. Katz Jakab. Iróda: Széchenyi-utca, 1762. szám.

Gazdasági gép- és eszköz-raktár. Ezennel tisztelettel értesítetük a t. cz. gazdaközönség, hogy alul-írottak Debreczen városában — Péterfia-utca, 853. számú Török Pál ur házában — egy a nagyméltóságu kereskedelem-, ipar- és földmívelés-ügyi kir. miniszteriumnak, és a debreczeni kir. gazdasági tanintézet fel-ügyelete alatt álló gazdasági eszköz- és gépraktárt nyitottak, hol F e h é r Miklós budapesti gépgyárnok közvetítésével a legjobb hazai és külföldi gazdasági eszközök és gépek a gazdaközön-ségnek legjutányosabb gyári áron rendelkezésére állnak. Ezen raktárral kapcsolatosan az áruba bocsátandó gépek és esz-közök a gazdasági tanintézet pällagi gazdaságában gyakorlati haszná-lhatóságuk és czélszerűségükre nézve kipróbáltatnak; mi által a gazda-közönség mindig csak jó és hasznos gépek és eszközök birtokába fog jutni. Ezen eszköz- és gépárusításnál minden nyerészkedés ki lévén zárva, és egyedül célja a jó és hasznos gazdasági eszközök és gépek-nek terjesztése lévén: alulírottak azon reményt kötik ennek kinyilvánít-ásához, hogy a t. cz. gazdaközönség eme törekvésüket becses pártolá-sával támogatni és fejleszteni sziveskedend. A készletben levő eszközök és gépek a raktárban megtekinthetők. Megrendeléseket tehet, vagy bármily irányú tudakozásokra fel-világosítást nyerhet a t. cz. gazdaközönség a debreczeni kir. gazdasági tanintézet helyiségében (Péterfia-utca végén) Török Gábor gazd. tanárnál. Kelt Debreczenben, 1880. márczius hóban. Rottler József, tanár- és gazdasági intéző. 82 1—6 Török Gábor, gazd. gépisme előadója.